

W TRAKCIE POWSTANIA STYCZNIOWEGO STOCZONO PONAD TYSIĄC BITEW I POTYCZEK, W KTÓRYCH WALCZYŁY SETKI MAŁYCH I DUŻYCH ODDZIAŁÓW. WSZYSTKIE ONE MUSIAŁY BYĆ DOWODZONE PRZEZ OFICERÓW. WŚRÓD NICH BYLI TACY, KTÓRZY WALCZĄC PRZEZ WIELE MIESIĘCY, KILKUKROTNIE ZWYCIĘŻALI MOSKALI. POWSTAŃCZE KAMPANIE TYCH BOHATERÓW ROZCIĄGAŁY SIĘ NA TERENIE NIEMAL CAŁEJ DAWNEJ RZECZPOSPOLITEJ OBOJGA NARODÓW.

GENERAŁ EDMUND TACZANOWSKI

- 🕒 **wiek:** 40 lat
- 👤 **doświadczenie:** armia pruska, Wiosna Ludów, Risorgimento
- 📍 **rejon działania:** kaliskie
- ✂️ **najważniejsza bitwa:** zwycięstwo pod Pызdrami 29.04.1863
- 🏁 **epilog:** rozpuszczenie oddziału
- 📅 **czas w polu:** 150 dni

DYKTATOR MARIAN LANGIEWICZ

- 🕒 **wiek:** 35 lat
- 👤 **armia pruska, Risorgimento**
- 📍 **sandomierskie i krakowskie**
- ✂️ **zwycięstwo pod Grochowiskami 18.03.1863**
- 🏁 **aresztowany przez Austriaków**
- 📅 **55 dni**

GENERAŁ ZYGMUNT PADLEWSKI

- 🕒 **wiek:** 27 lat
- 👤 **armia rosyjska**
- 📍 **mazowieckie**
- ✂️ **nieudana próba zajęcia Płocka**
- 🏁 **rozstrzelany przez Rosjan**
- 📅 **58 dni**

EDMUND RÓŻYCKI

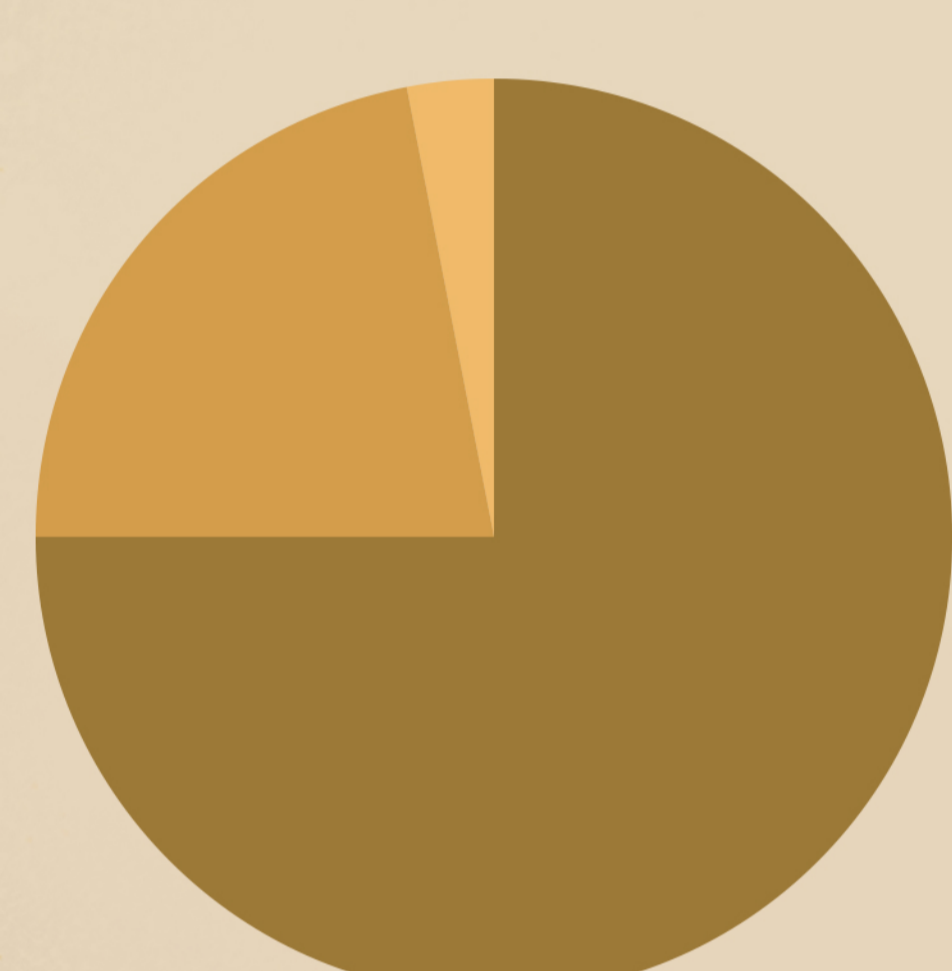
- 🕒 **wiek:** 36 lat
- 👤 **armia rosyjska**
- 📍 **Wołyń**
- ✂️ **zwycięska szarża pod Salichą 26.05.1863**
- 🏁 **misja zagraniczna**
- 📅 **20 dni**

Podział administracyjny ziem dawnej Rzeczypospolitej ustanowiony przez powstańców w 1863 roku

NATĘŻENIE WALK

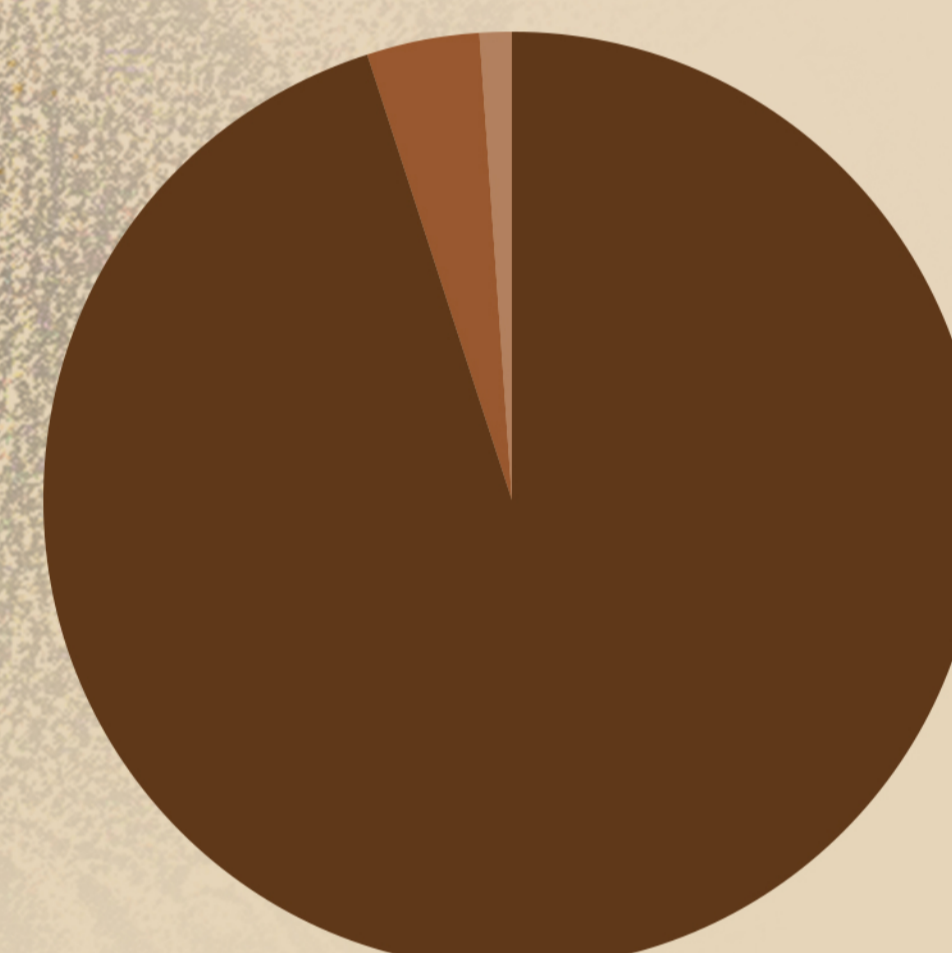
1863

Średnio 3 bitwy każdego dnia

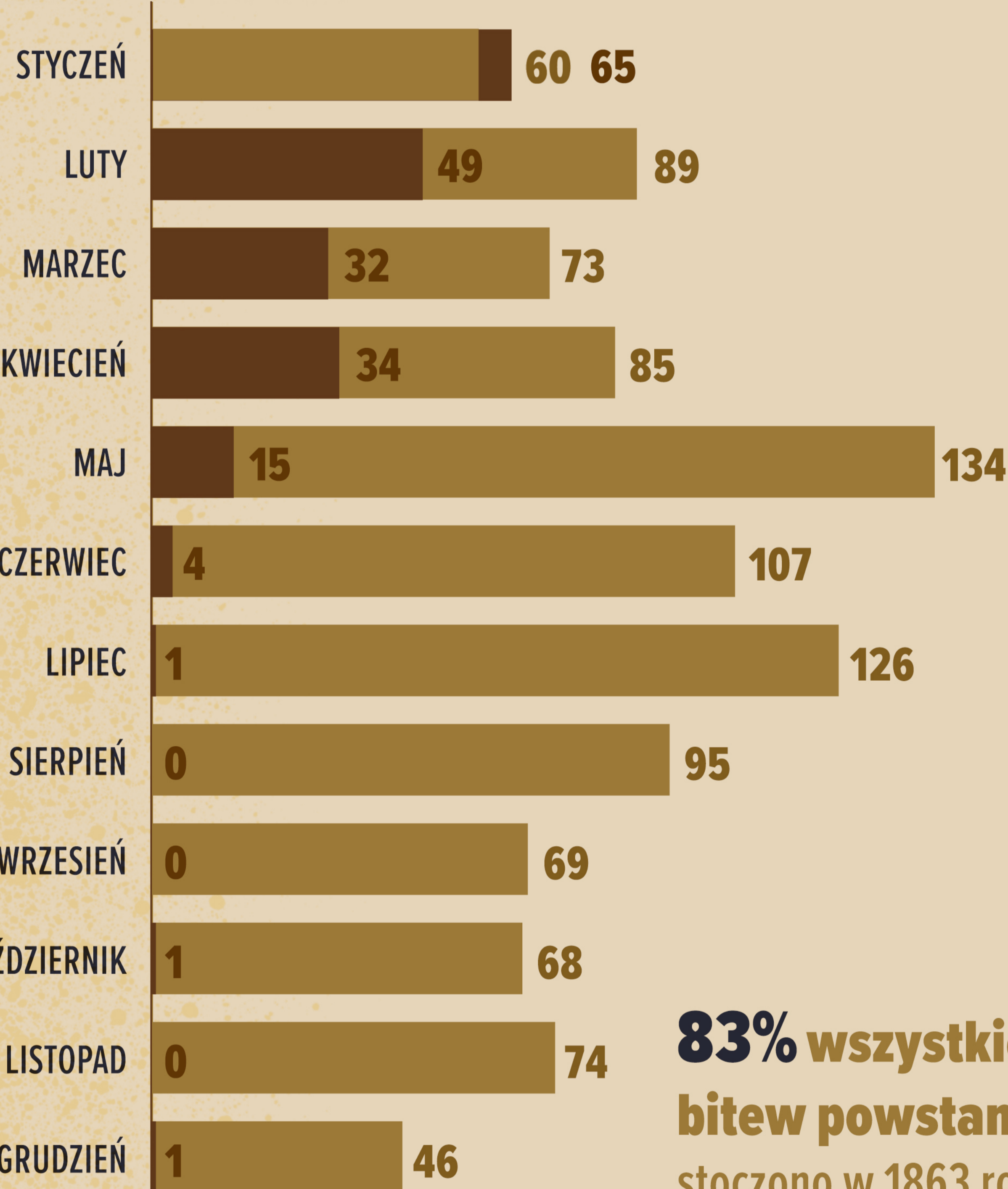

75% Królestwo Polskie 22% Litwa 3% Ruś

1864

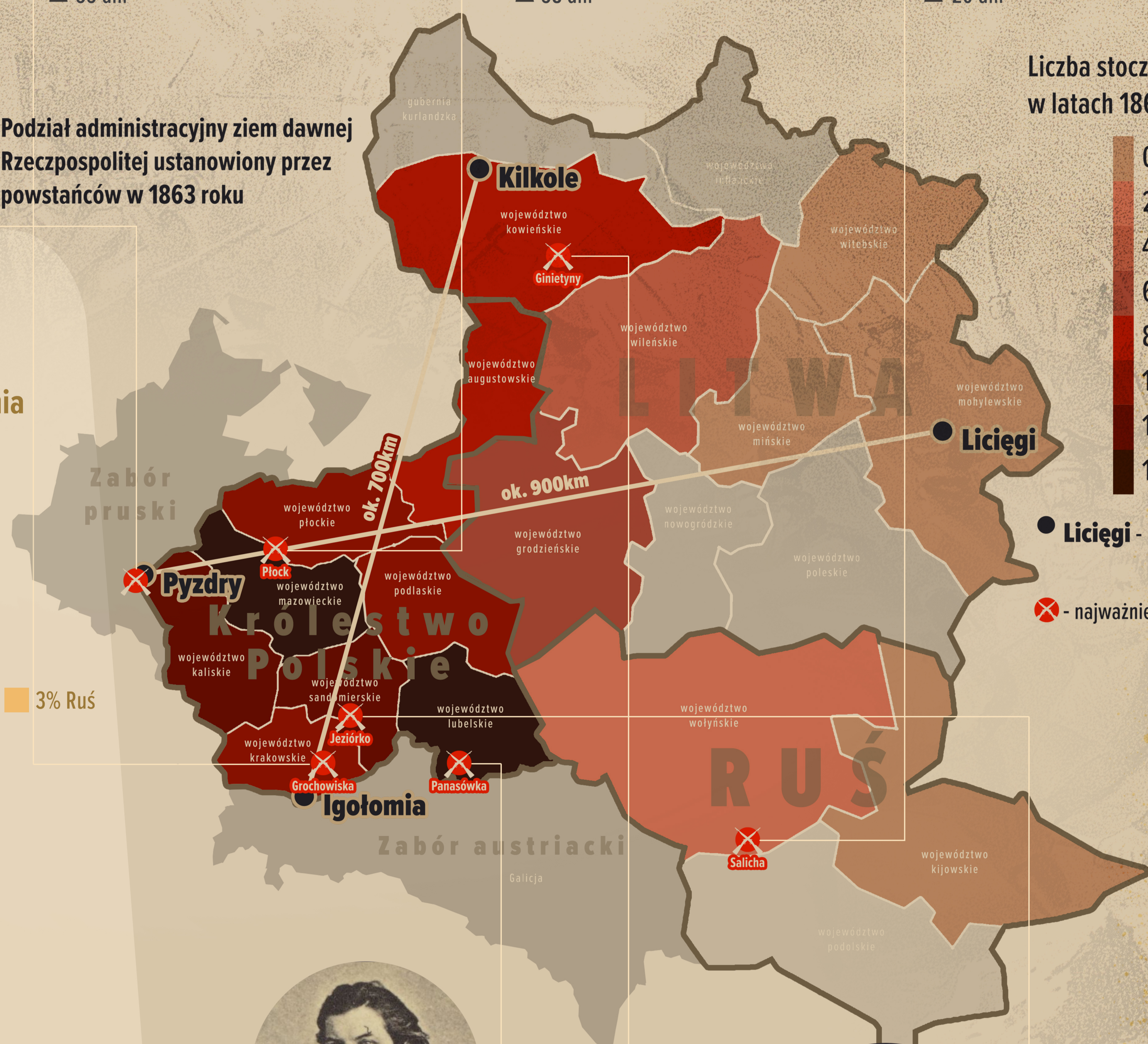

95% Królestwo Polskie 4% Litwa 1% Ruś

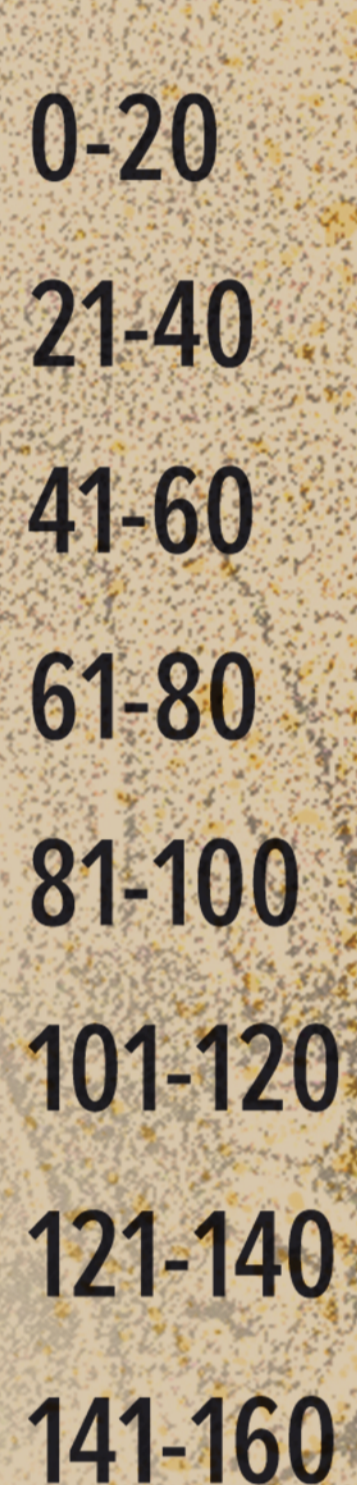

83% wszystkich bitew powstania stoczono w 1863 roku

ŁĄCZNIE BITEW: 1229

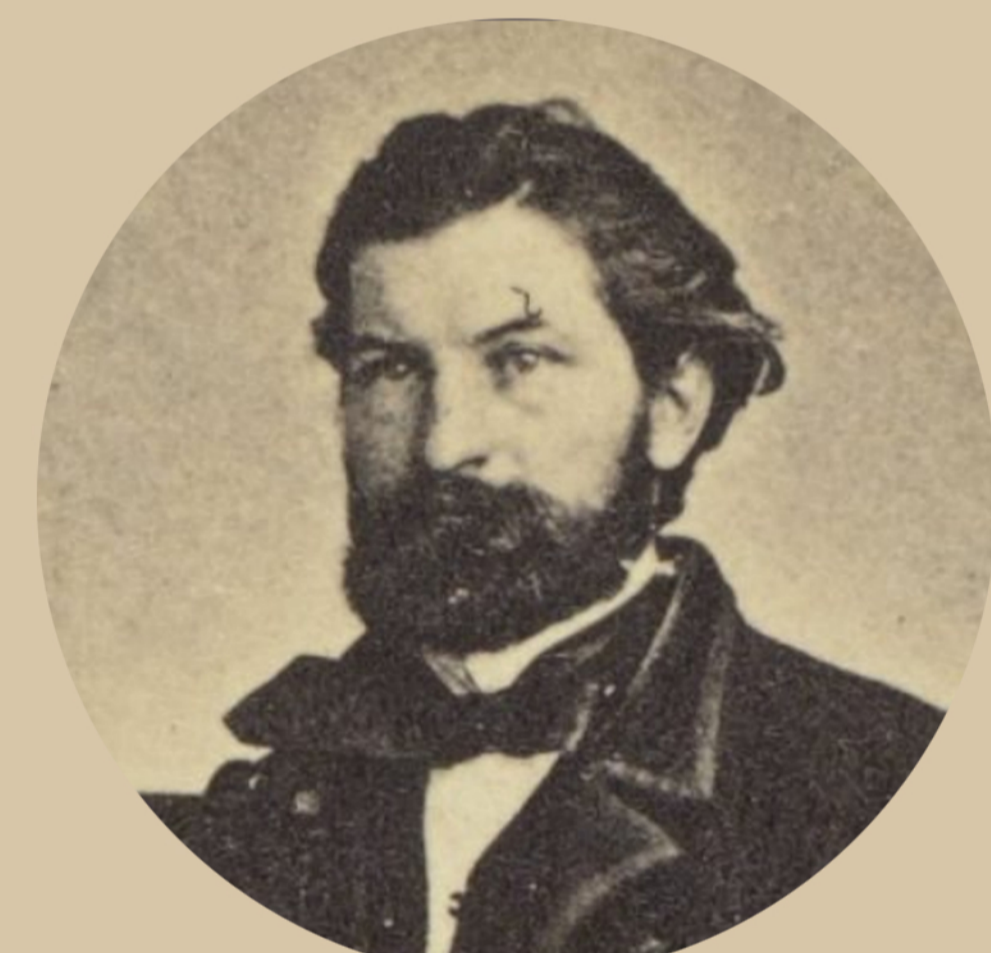

Liczba stoczonych bitew w latach 1863-64

Licięgi - najdalej oddalone pola bitew

✂️ - najważniejsze bitwy

MARCIN BORELOWSKI PS. LELEWEL

- 🕒 **wiek:** 34 lata
- 👤 **Wiosna Ludów**
- 📍 **lubelskie i podlaskie**
- ✂️ **zwycięstwo pod Panasówką 03.09.1863**
- 🏁 **śmierć w bitwie**
- 📅 **ok 127 dni**

ZYGMUNT SIERAKOWSKI

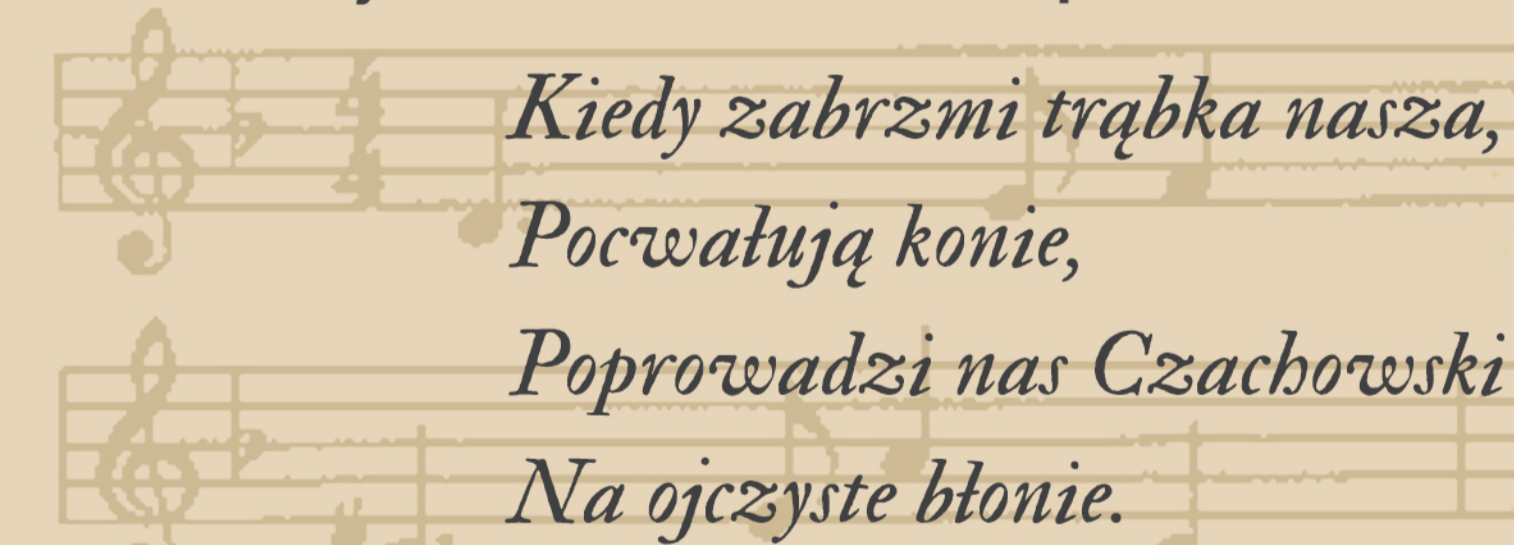
- 🕒 **wiek:** 36 lat
- 👤 **armia rosyjska**
- 📍 **kowieńskie**
- ✂️ **zwycięstwo pod Ginietydami 21.04.1863**
- 🏁 **powieszony przez Rosjan**
- 📅 **ok. 40 dni**

PUŁKOWNIK DIONIZY CZACHOWSKI

- 🕒 **wiek:** 52 lata
- 👤 **brak**
- 📍 **sandomierskie**
- ✂️ **zwycięstwo pod Jeziorkiem 05.05.1863**
- 🏁 **śmierć w bitwie**
- 📅 **156 dni**

W 1863 podczas powstania styczniowego wśród oddziałów, którymi dowodził Dionizy Czachowski, powstała pieśń powstańcza **Marsz, marsz Polonia**, zwana też *Marszem Czachowskiego*. Pieśń była jedną z odmian *Mazurka Dąbrowskiego* z inną melodią i zmienionymi słowami. Tekst nawiązuje do walk oddziałów Czachowskiego, a jedna ze zwrotek wspomina o nim samym:

Marsz Polonii zyskał popularność i stał się jednym z polskich pieśni hymnicznych. Jest nieoficjalnie uznawany za **hymn zagranicznej Polonii**.

03.09.1863 - zwycięstwo powstańców pod Panasówką

22.03.1864 - stracenie w Wilnie polsko-białoruskiego lidera walki na Litwie - Konstantego Kalinowskiego

24.05.1865 - egzekucja ostatniego dowódcy powstańczego oddziału - księdza Stanisława Brzóska

19.09.1863 - nieudany zamach spiskowców na namiestnika Królestwa Polskiego - Fiodora Berga w Warszawie

05.08.1864 - egzekucja w warszawskiej cytadeli ostatniego powstańczego dyktatora - Romualda Traugutta

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Projekt „DLA NIEPODLEGŁOŚCI - kontynuacja” realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Opracowanie: Łukasz Wrana, Tomasz K. Żurawski
Grafika: Monika Sochacka